

ממשיכה הברייתא בענין אחר: וְנִרְאִין קִרְסִין בְּלוּלָאוֹת – הקרסים
שהיו מחברים את שתי המחברות של יריעות המשכן זו לזו, כשהיו
נתונים בתוך הלולאות שבשפת המחברות, היו נראים בְּבֹכְכִים
בְּרִקְעֵי.

הגמרא מביאה ברייתא נוספת בענין יריעות המשכן: תָּנוּ רַבָּנָן,
וְיָרִיעוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת שַׁעַל הַמִּשְׁכָּן הָיוּ שָׁל צִמְר הַצְּבוּעַ בַּתְּכֵלֶת וְשָׁל
צִמְר הַצְּבוּעַ אֶרְבָּנִין וְשָׁל צִמְר הַצְּבוּעַ תּוֹלַעַת שָׁנִי, וְשָׁל שֵׁשׁ – פֶּשֶׁתָּן,
וְיָרִיעוֹת עֲלִיּוֹנוֹת הָיוּ שָׁל מַעֲשֵׂה עֵצִים – עֲשׂוּיֹת מִשִּׁיעַר הָעֵצִים,
וְגִדּוּלָה חֲכֵמָה שְׁנָאֲמָרָה בְּטוֹיֹת חוּטֵי הַיָּרִיעוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת יוֹתֵר מִמָּה
שְׁנָאֲמָרָה בַּתְּחִתּוֹנוֹת, וְאִילוּ בַּתְּחִתּוֹנוֹת בְּתִיב – נֹאמַר (שְׁמוֹת ל"ח כ"ח)
'וְכָל אִשָּׁה חֲכֵמָה לֵב בְּיָדֶיהָ כוּן, וְיָבִיאוּ מִטָּהָ אֶת הַתְּכֵלֶת וְאֶת
הָאֶרְבָּנִין אֶת תּוֹלַעַת הַשָּׁנִי וְאֶת הַשֵּׁשׁ, וְאִילוּ בְּעֲלִיּוֹנוֹת בְּתִיב (ש"ס כ"ח)
(כ) 'וְכָל הַנָּשִׁים אֲשֶׁר נָשָׂא לִבָּן אוֹתָנָה בַּחֲכֵמָה כוּן אֶת הָעֵצִים,
וּמִמָּה שְׁנֹאמַר 'נָשָׂא לֵב' מִשְׁמַע שֶׁהָיוּ בַּעֲלוֹת חֲכֵמָה, יוֹתֵר מִשְׁאֵר
הַנָּשִׁים חֲכֵמָה לֵב שִׁטּוֹן אֶת הַיָּרִיעוֹת הַתְּחִתּוֹנוֹת. וְתִנָּתֵן, מִשּׁוּם רַבִּי
נַחֲמִיָּה אִמְרוּ, מַה הָיָא אוֹתָהּ חֲכֵמָה יִתִּירָה שְׁנֹאמַרָה בִּיְרִיעוֹת
הָעֲלִיּוֹנוֹת, שְׁמוֹתָ בְּעֵצִים וְכוּי מִן הָעֵצִים, כְּלוּמַר שֶׁשִּׁטּוֹן אֶת הָעֵצִים
וְטוֹן אֶת שַׁעֲרָם כְּשֶׁהָיָה עֹדִין מִחוּבֵר לַעֲצִים.

שִׁנִּינוּ בַּמִּשְׁנָה: שְׁתֵּי נְזוּזִימָאוֹת כו', אִם הָיוּ שְׁתֵּי הַגּוֹזֻזְטְרוֹאוֹת בְּצַד
אֶחָד שֶׁל רִשּׁוֹת הָרָבִים וְיֵשׁ הַפֶּסֶק רִשּׁוֹת הָרָבִים בִּינֵיהֶם, הַמוֹשִׁיט מִזו
לזו חֵיב, שֶׁכֵּךְ הִיָּתָה עֲבֻרַת הַלּוּיִם כְּשֶׁפִּירְקוּ אֶת הַמִּשְׁכָּן, שֶׁהָיוּ
עוֹמְדוֹת הָעֲגֻלוֹת זו אַחֶר זו בְּאוֹרֵךְ רִשּׁוֹת הָרָבִים, וּפְרוֹקֵי הַמִּשְׁכָּן הָיוּ
מוֹשִׁיטִים אֶת הַקֶּרְשִׁים לֵאלּוּ שַׁעַל הָעֲגֻלוֹת הַסְּמוּכוֹת לַפֶּתַח הַמִּשְׁכָּן,
וְאוֹתָם שֶׁהָיוּ עוֹמְדִים עַל עֲגֻלוֹת אֵלּוּ הָיוּ מוֹשִׁיטִים אוֹתָם לֵאלּוּ
שֶׁבַעֲגֻלָּה שִׁלְפִּינֵיהֶם. אָמַר רַב מִשּׁוּם רַבִּי חִיָּיא, עֲגֻלוֹת, תְּחִתֵּיהֶן –
הַמָּקוֹם תַּחַת הָעֲגֻלוֹת, וּבִנְיָתָן – הַמָּקוֹם שֶׁבֵּין הָעֲגֻלוֹת, וְצִדֵּיהֶן –
וּמִקְוֵם שֶׁבְּצִדֵּי הָעֲגֻלוֹת דִּהְיִינוּ הַרְיוֹח שֶׁבִּינֵיהֶן לַגִּלְגַּל, וּמִקְוֵם עוֹבֵי
הַגִּלְגַּל (רֹאה צִיּוּר), כֹּל אֵלּוּ חֲשׁוּבִים רִשּׁוֹת הָרָבִים.

הַגְּמָרָא מְבֹאֵרֵת אֶת מִדּוֹת הָעֲגֻלוֹת שֶׁהָיוּ נוֹשָׂאִים בָּהֶם אֶת הַקֶּרְשִׁים:
אָמַר אֲבִי הַרְיוֹח שֶׁבֵּין עֲגֻלָּה לְעֲגֻלָּה שֶׁבְּצִדָּהּ, הִיא כְּמֵלֵא אֶרְבֵּי
עֲגֻלָּה, וְכֵמָּה אֶרְבֵּי עֲגֻלָּה, חֲמִשָּׁ אֲמוּת. מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: לָמָּה לִּי –
מִדּוּעַ צִרְיָן שִׁיחָה אוֹרֵךְ הָעֲגֻלָּה חֲמִשָּׁ אֲמוּת, בְּאֶרְבַּע וּפְלִגָּא סָנִי –
הֲלֹא דִּי לָנוּ בְּאַרְבַּע וַחֲצִי אֲמוּת, שֶׁכֵּן אִם הִיא מִעֲמִיד אֶת הַקֶּרְשִׁים עַל
רַחֲבָם שֶׁהוּא אֲמָה וַחֲצִי, אֵינּוּ יִכּוֹל לִסְדֹּר עַל חֲמִשָּׁ אֲמוּת יוֹתֵר מִשִּׁלֵּשׁ
שׁוֹרוֹת, וְלִשְׁלֹשׁ שׁוֹרוֹת דִּי בְּאַרְבַּע וַחֲצִי אֲמוּת, וְאִם הִיא מִעֲמִיד אֶת
הַקֶּרְשִׁים עַל עוֹבִיִּים שִׁיחָה אֲמָה, אֵינּוּ יִכּוֹל לִסְדֹּר עַל חֲמִשָּׁ אֲמוּת
יוֹתֵר מֵאַרְבַּע שׁוֹרוֹת מִפְּנֵי הַטְּבַעוֹת שֶׁהָיוּ בּוֹלְטִים בְּרוֹחַב הַקֶּרְשִׁים,
וּלְטַבַּעוֹת מִסְּפִיק חֲצִי אֲמָה רִיח, וְאִם כֵּן דִּי בְּאַרְבַּע וַחֲצִי אֲמוּת.
מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא: הֵטַעַם שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֲגֻלוֹת בְּאוֹרֵךְ חֲמִשָּׁ אֲמוּת הוּא,
כִּי הִיבֵי דִּלָּא לִיְדַחְקוּ קֶרְשִׁים – כִּדִּי שֶׁאִם יִסְדְּרוּ אֶת הַקֶּרְשִׁים עַל
רַחֲבָם, לֹא יִהְיֶה הַקֶּרְשִׁים דְּחוּקִים זֶה לָזֶה, כְּלוּמַר, שֶׁאִם הָיוּ עוֹשִׂים אֶת
הָעֲגֻלָּה בְּאוֹרֵךְ אֲרַבַּע וַחֲצִי אֲמוּת לֹא הָיָה אֲפֶשֶׁר לַהֲנִיחַ בָּהּ שִׁלֵּשׁ
שׁוֹרוֹת קֶרְשִׁים הַתּוֹפְסִים אֲרַבַּע וַחֲצִי אֲמוּת, שֶׁאִי אֲפֶשֶׁר לְצַמְצֵם
וּלְסִדֵּר אֲרַבַּע וַחֲצִי אֲמוּת בְּאַרְבַּע וַחֲצִי אֲמוּת.

אָמַר רַבָּא, רֹחַב צִדֵּי עֲגֻלָּה, דִּהְיִינוּ הַרְיוֹח שֶׁבֵּין הָעֲגֻלָּה לְאוֹפְנִים יָחַד
עִם עוֹבֵי הָאוֹפְנִים עֲצֻמָּם וְעוֹבֵי דּוֹפֵן הָעֲגֻלָּה, הִיא כְּמֵלֵא רַחֲב חֲלָל
הָעֲגֻלָּה, וְכֵמָּה הִיא רַחֲב חֲלָל הָעֲגֻלָּה, שְׁתֵּי אֲמוּת וּמִחְצָהּ. וְאִם צִדֵּי
הָעֲגֻלָּה הָיוּ רַחֲבִים שְׁתֵּי אֲמוּת וּמִחְצָהּ דִּהְיִינוּ אֲמָה וְרִבְעֵי לְכָל צֶדֶד.
מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: לָמָּה לִּי – מִדּוּעַ צִרְיָן שִׁיחָה רֹחַב הָעֲגֻלָּה שְׁתֵּים וַחֲצִי
אֲמוּת, אִם הוּא כִּדִּי שֶׁאִם יִצְטָרֵךְ יוֹכֵל לִיתֵּן אֶת הַקֶּרְשִׁים לְתוֹךְ

הָעֲגֻלָּה, בְּאֲמָתָא וּפְלִגָּא סָנִיא – בֹּאמָה וַחֲצִי מִסְּפִיק, מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא:
הֵטַעַם שֶׁעָשׂוּ אֶת הָעֲגֻלוֹת בְּרוֹחַב שְׁתֵּים וַחֲצִי אֲמוּת הוּא, כִּי הִיבֵי
דִּלָּא לִיְדַדּוּ קֶרְשִׁים – שְׁכִינָן שֶׁהָיוּ הַקֶּרְשִׁים מוֹנְחִים לֹאֲרַכְם עַל רֹחַב
הָעֲגֻלָּה, אִם יִהְיֶה רֹחַב הָעֲגֻלָּה צֶדֶד מִדִּי, יִכּוֹלִים הַקֶּרְשִׁים לְנִטּוֹת הֵנָּה
וְהֵנָּה וּלְפִיּוֹל בְּתוֹךְ כִּדִּי הִלִּכְתֶּם, וּלְפִיכֵךְ נִצְרָךְ לַעֲשׂוֹת אֶת הָעֲגֻלָּה
רַחֲבָה שְׁתֵּים וַחֲמִצָּה.

מִקְשָׁה הַגְּמָרָא: מֵאַחַר שֶׁהִתְבָּאֵר שֶׁאֵלּוּ הָיוּ מִדּוֹת הָעֲגֻלָּה, קִשָּׁה,
אֵלָּא דִּקְנִימָא לָן – מַה שֶּׁמְקוּבֵּל בִּידְיֵנו שֶׁדֶּרֶךְ רִשּׁוֹת הָרָבִים צִרְיָן
שֶׁתִּהְיֶה רַחֲבָה שֵׁשׁ עֶשְׂרֵה אֲמָה, אֲנִין דְּנִמְרִינָן לָהּ מִמִּשְׁכָּן – מֵאַחַר
וְאֵנּוּ לְמִדִּים אֶת כָּל מִלְּאכּוֹת שֶׁבַת מִמְּלָאכּוֹת שֶׁהָיוּ בַּמִּשְׁכָּן, הָרִי
רִשּׁוֹת הָרָבִים דְּמִשְׁכָּן חֲמִיִּסְרֵי הוּא – חֲמִשָּׁ עֶשְׂרֵה אֲמוּת הִיא, שֶׁכֵּן
הַמָּקוֹם שֶׁעֲמָדוּ בּוֹ הָעֲגֻלוֹת הִיא חֲמִשָּׁ עֶשְׂרֵה אֲמוּת, שְׁתֵּי הָעֲגֻלוֹת
שֶׁהִלְכוּ זו בְּצַד זו הָיוּ בְּרוֹחַב חֲמִשָּׁ אֲמוּת כָּל אַחַת, וְחֲמִשָּׁ אֲמוּת
בִּינֵיהֶם, הָרִי חֲמִשָּׁ עֶשְׂרֵה אֲמוּת. מִתְרַצֵּת הַגְּמָרָא: אֲמָתָא יִתִּירָא הוּא –
אֲמָה נּוֹסֶפֶת הִיָּתָה בְּדֶרֶךְ שֶׁבָּה נִסְעוּ הָעֲגֻלוֹת, חֲצִי אֲמָה מִכָּל צֶדֶד,
דִּהְיִתָּה קָאִי כֵּן לֹא – שֶׁהִיא אֶחָד הַלּוּיִים מִזֶּהֱלֵךְ אַחֲרֵי הָעֲגֻלוֹת, דְּכִי
מִשְׁתַּלְפִּי קֶרְשִׁים הָיוּ נִקְיָט לָהּ – שֶׁכִּשְׁשִׁלְפוּ הַקֶּרְשִׁים זֶה מִזֶּה,
וְיַעֲמָדוּ לִפְּנוֹל לְתוֹךְ הָאוֹיֵר שֶׁבִּינֵיהֶם, יִרוֹץ הָלוֹי תַּחַת הַקֶּרְשִׁים
הַבּוֹלְטִים בְּצִדֵּי הָעֲגֻלָּה, עַד מָקוֹם הַרְיוֹח שֶׁבֵּין סְדְרֵי הַקֶּרְשִׁים, וְיִדְחֵק
וְיַעֲמָדוּ בְּאוֹתָהּ חֲצִי אֲמָה שֶׁבְּצִדֵּי הָעֲגֻלָּה.

משנה

הַמִּשְׁנָה מְמַשִּׁיכָה לְבֹאֵר אֶת דִּינֵי הַמוֹצֵיא מִרְשּׁוֹת לְרִשּׁוֹת: חוֹלִית
הַבּוֹר – הָאֲדָמָה שֶׁהוֹצֵאָה בַּחֲפִירַת הַבּוֹר וְהוֹנַחָה סָבִיב הַבּוֹר לְחוּמָהּ,
וְהַסְּלַע, הָעוֹמְדִים בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים, שֶׁהֵן גְּבוּחִין עֲשָׂרָה טַפְחִים וְרַחֲבָן
אַרְבָּעָה טַפְחִים עַל אֲרַבְעָה טַפְחִים, הַנּוֹטָל מִהֵן חֶפֶץ וְנוֹתְנוֹ בְּרִשּׁוֹת
הָרָבִים, וְהַנּוֹתֵן עַל גִּבָּן חֶפֶץ שֶׁנִּטַּל מִרְשּׁוֹת הָרָבִים, תִּיָּיב, לְפִי
שֶׁחֲשׁוּבִים רִשּׁוֹת הַיָּחִיד, אֲבָל אִם הָיוּ פְּחוֹת מִגִּבָּן, כְּלוּמַר, פְּחוֹת
מִגּוֹבָה עֶשְׂרֵה טַפְחִים אוֹ מִרְוּחַב אֲרַבְעָה טַפְחִים, פְּטוּר, לְפִי שֶׁאֵינָם
חֲשׁוּבִים רִשּׁוֹת הַיָּחִיד.

גמרא

הַגְּמָרָא מְבֹאֵרֵת לֵאמֹר צוֹרֵךְ נִקְטָה הַמִּשְׁנָה אֶת הַדּוּגְמָא שֶׁל חוֹלִית
הַבּוֹר. שׁוֹאֵלֵת הַגְּמָרָא: לָמָּה לִּי לְמִיתָנִי – לֵאמֹר צוֹרֵךְ שָׁנָה הִתְנָא
חוֹלִית הַבּוֹר וְהַסְּלַע, לִיתָנִי – יִשְׁנָה הִתְנָא הַבּוֹר וְהַסְּלַע, שֶׁהָרִי
וְדֹאִי כּוֹנֵנֵת הִתְנָא לְהַשְׁמִיעֵנוּ שֶׁהַמוֹצֵיא מִתּוֹךְ הַבּוֹר וְהַמְכַּנִּים
לְתוֹכּוֹ חֵיב, וְאִם כֵּן מִדּוּעַ הִזְכִּיר אֶת חוֹלִית הַבּוֹר. מִשִּׁיבָה הַגְּמָרָא:
מִסְּפִיעַ לִיָּה לְרַבִּי יוֹחָנָן – מִכֵּךְ שֶׁהִזְכִּיר הִתְנָא אֶת חוֹלִית הַבּוֹר יֵשׁ
סִיוַע לְדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן, דְּאָמַר רַבִּי יוֹחָנָן, עוֹמֵק הַבּוֹר גּוֹבָה
חוֹלִיתָהּ מִצְּטַרְפִּין יָחַד לְעֲשָׂרָה טַפְחִים, שֶׁאִם אֵין בְּבוֹר עֶשְׂרֵה
טַפְחִים אֵלָּא בְּצִירּוֹף הַחוֹלִיָּה, הָרִי הַבּוֹר רִשּׁוֹת הַיָּחִיד, וּפִירּוּשׁ
מִשְׁנֵתֵינוּ הוּא, שֶׁאֵין הַבּוֹר עֲמוֹק עֶשְׂרֵה טַפְחִים, אֵלָּא בְּצִירּוֹף
הַחוֹלִיָּה, וְהַשְׁמִיעֵנוּ הִתְנָא שֶׁאִם הַחוֹלִיָּה מִצְטַרְפֵּת לְגוֹבָה עֶשְׂרֵה
טַפְחִים.

הַגְּמָרָא מְבִיאָה רֹאיה לְדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן: תִּנָּתֵן נָמִי הֵבִי – וְכֵן שִׁנִּינוּ
בְּבִרְיָתָא כְּדַבְּרֵי רַבִּי יוֹחָנָן, שֶׁשִּׁנִּינוּ בְּבִרְיָתָא, בּוֹר בְּרִשּׁוֹת הָרָבִים
שֶׁהָיָא עֲמוּקָה עֲשָׂרָה טַפְחִים וְרַחֲבָה אַרְבָּעָה טַפְחִים עַל אֲרַבְעָה
טַפְחִים, אֵין מְמַלְאִין הִימָנָה מִיָּם פְּשֻׁפֶּת, שֶׁהַבּוֹר רִשּׁוֹת הַיָּחִיד הוּא,
וְהַמוֹצֵיא מִמֶּנּוּ מוֹצֵיא מִרְשּׁוֹת הַיָּחִיד לְרִשּׁוֹת הָרָבִים,

שבת דף צט עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום חמישי) קלג

טפחים, והזורק על ראש הכותל חייב משום הוצאה. עולא פושט את
הספק של רבי יוחנן: **אמר עולא**, יש ללמוד שראש הכותל חשוב
רשות היחיד בקל וחומר, אם **לאחרים עושה מחיצה** – אם כותל זה
עושה מקום אחר (דהיינו כל החלל שבין המחיצות) שיהיה חשוב
רשות היחיד, **לעצמו לא כל שכן** שיועיל להיות רשות היחיד.
ומביאה הגמרא עוד אמוראים שאמרו כדברי עולא: **איתמר נמי** –
וכן נאמר בבית המדרש, **אמר רב חייא בר אשי אמר רב**, וכן **אמר**
רבי יצחק אמר רבי יוחנן, **כותל ברשות הרבים, גובה עשרה**
טפחים **ואינו רחב ארבעה טפחים** ומוקף **לכרמלית** – ובכותל זה
הקיפו בקעה שהיתה כרמלית, **ועשאו הכותל לכרמלית** רשות
היחיד, הוזרק חפץ מרשות הרבים ונח על גבי, **חייב**, שאם **לאחרים**
עושה מחיצה – אם עושה מקום אחר שיהיה חשוב רשות היחיד,
לעצמו לא כל שכן שיועיל להיות רשות היחיד.
כענין – הסתפק **רבי יוחנן**, **כור שהיה עמוק תשעה טפחים, ועקר**
ממנה חוליא – גוש אדמה, והשלימה על ידי כך **לעשרה טפחים**,
והניח את האדמה ברשות הרבים, מהו הדין בזה, האם אומרים
שעקירת החפץ מהבור ועשיית המחיצה המחשיבה את הבור
לרשות היחיד כהדין קאיתו – ביחד הם באים, ומיחייב על
ההוצאה מהבור לרשות הרבים, כיון שלאחר שעקר נעשה הבור
רשות היחיד, ואין זה נחשב שעקר מרשות היחיד. ומוסיפה הגמרא
ספק נוסף: **ואם תימצי** ו-**תצור** לומר, **כיון דלא הוי מחיצה עשרה**
מעיקרא, לא מיחייב – שכיון שלא היה לבור מחיצה של עשרה
טפחים קודם העקירה אינו חייב, יש להסתפק מה הדין בבור עמוק
עשרה טפחים, ונתן לתוכה חוליא – גוש אדמה מרשות הרבים,
ומיעמה בכך מעשרה טפחים וביטל מהבור שם רשות היחיד, מהו,
שבאופן זה, **הנחת החפץ בבור** שהוא רשות היחיד ו**כילוק המחיצה**
המחשיבה את הבור לרשות היחיד **כהדין קאיתו** – ביחד הם
באים, ויש להסתפק, האם **מיחייב** הוא על הכנסה זו כיון שלפני
שהניח את האדמה בבור עדיין היה חשוב רשות היחיד, או **לא**
מיחייב כיון שעם הנחת האדמה בבור בטל ממנו שם רשות היחיד.
הגמרא רוצה לפשוט ספק זה. מקשה הגמרא: **תיפשוט ליה מדידיה**
– תפשוט את ספיקו של רבי יוחנן מדברי עצמו, **דתנן (לפני פ), הוזרק**
חפץ למרחק ארבע אמות ברשות הרבים ופגע **בכותל**, אם פגע
למעלה מעשרה טפחים מהקרקע, הרי הוא **בזורק באויר** רשות
הרבים, ואויר רשות הרבים למעלה מעשרה טפחים הוא מקום פטור,
ופטור, ואם ורקו **למטה מעשרה מהקרקע**, הרי הוא **בזורק בארץ**
ברשות הרבים, והוזרק **בארץ ארבע אמות** ברשות הרבים **חייב**.
והוינן בה – ונשאנו ונתנו בדברי משנה זו, **והא** – והרי **לא נח** החפץ
על גבי הכותל אלא חזר לאחוריו, ונמצא שלא עשה הנחה מחוץ
לארבע אמות ממקום העקירה, ומדוע חייב הזורק למטה מעשרה
טפחים. **ואמר רבי יוחנן** ליישב קושיא זו, **כדבילה שמינה שנינו** –
המשנה למדנו בתאנה שמנה, שנדבקת לכותל מחמת השמנוניות
שבה ואינה חוזרת לאחוריה לתוך ארבע אמות. ומכך ששנינו
במשנה 'הזורק ארבע אמות' משמע שמדובר אפילו בארבע אמות
מצומצמות, ואם כן יש לשאול **אמאי** – מדוע הוא חייב על זריקה זו,
הא קא מבעט מארבע אמות – הרי כשנדבקה התאנה בכותל,
נתמעט מקום הזריקה מארבע אמות כשיעור מקום התאנה שנדבקה
לכותל, ומכל מקום חייב על הזריקה כיון שבשעת הזריקה היה ארבע
אמות עד הכותל אף שעל ידי הזריקה נתמעט משיעור ארבע אמות,
ואם כן יש לחייב גם את המניח חוליא בתוך בור עמוק עשרה טפחים
אף שעל ידי הנחה זו מתמעט הבור מעשרה טפחים. דוחה הגמרא:
אין ללמוד מניח חוליא בתוך הבור מזורק תאנה בכותל, דהתם **לא**
מכיל ליה, **הכא מכיל ליה** – שם בזורק תאנה, אינו מבטלה
במקומה, ולא חשובה כחלק מהכותל, ולכן אינה ממעטת מארבע
אמות, אבל כאן במניח חוליא בבור הרי הוא מבטלה שם, ולכן יש
להסתפק שמא אינו חייב על הנחה זו שעל ידה מתמעט הבור
מעשרה טפחים.

המשך בעמוד לב

אלא אם כן עשו לה – לבור, **מחיצה גבוה עשרה טפחים**, בכדי
לעשות את המקום שסביב הבור רשות היחיד, והממלא יעמוד לפנים
מן המחיצה וימלא. **ואין שותין תימנה בשפת ככלי אם לא עשו**
לבור מחיצה, אף שמכניס ראשו לחלל הבור ושונה ואינו מוציא את
הכלי, גזירה שמה ימשוך הכלי למקום שהוא עומד, **אלא אם כן**
הכניס לה – לבור שהוא שונה ממנו **ראשו ורובו**. עוד דין משמיעה
הברייתא: **ועומק הבור וגובה חוליתיה מצטרפין לעשרה טפחים**
להחשב רשות היחיד. ומבואר בברייתא כדברי רבי יוחנן, שבור
וחוליתיה מצטרפין לעשרה.
הגמרא דנה מה דין הזורק מרשות הרבים לרשות היחיד דרך מקום
פטור, ומביאה לכך ראייה מהמשנה: **כענין מינה רב מרדכי מרבא,**
עמוד ברשות הרבים, גובה עשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים,
וורק חפץ מרשות הרבים ונח על גבי, מהו, מי אמרינן – האם יש
לנו לומר, הרי העקירה באיסור נעשתה, שעקר מרשות הרבים, והרי
ההנחה באיסור נעשתה, שנח ברשות היחיד, וחייב, או **דילמא** – או
שמה יש לומר, **כיון דממקום פטור קאיתו** – שכיון שבא החפץ
לרשות היחיד ממקום פטור ושכיון שהעמוד גבוה עשרה טפחים, לא
יתכן שנח החפץ על העמוד, בלא שהגיע קודם לכן לאויר רשות
הרבים למעלה מעשרה טפחים שהוא מקום פטור, **לא** – אינו חייב.
אמר ליה – השיב לו רבא לרב מרדכי, **מתניתין היא** – ממשנתנו יש
ללמוד שהוא חייב. **אתא שיליה** – בא רב מרדכי ושאל לרב יוסף
שאלה זו, **אמר ליה** – השיב לו רב יוסף, **מתניתין היא** – דין זה יש
ללמוד ממשנתנו. **אתא שיליה** – בא רב מרדכי ושאל לאביי שאלה
זו, **אמר ליה** – השיב לו אביי, **מתניתין היא** – דין זה יש ללמוד
ממשנתנו. **אמר להו רב מרדכי, כולכו ברוקא דהדין תפיתו** –
כולכם רוק אחד אתם ורוקקים, כלומר כולכם מביאים אותה ראייה.
אמרו ליה – שאלו רבא ורב יוסף ואביי את רב מרדכי, **ואת לא**
תסברא – ואתה אינך סובר שיש לפשוט שאלתך מהמשנה, **והתנן** –
והרי שנינו במשנתנו (לעיל ע"א), חולית הבור והסלע שהן גבוהין
עשרה ורחבין ארבעה, **הנזיל מהן חפץ ונותנו ברשות הרבים, וכן**
הנותן על גבן חפץ שנטל מרשות הרבים, חייב, אף שכדי להניח
החפץ עליהם או כדי ליטלו מהם ולהניחו ברשות הרבים צריך
להגביהו יותר מעשרה טפחים מקרקע רשות הרבים. **אמר להו** –
השיב להם רב מרדכי, **דילמא מתניתין** – שמה משנתנו מדברת
במחט, שאינה גבוהה, ויכולה היא לנוח על הסלע, בלא לעבור קודם
לכן באויר למעלה מעשרה טפחים. מקשה הגמרא: **מחט נמי אי**
אפשר דלא מרליא פורתא – הרי גם אם מדובר במחט אינו יכול
להניחה על הסלע או ליטלה ממנו באופן שהוא גבוה עשרה טפחים
בלא שיעביה את המחט מעט יותר מעשרה טפחים. דוחה הגמרא: יש
לומר, שמשנתנו עוסקת בסלע **דאית ליה מורשא** – שיש לו בליטה
בצדו למטה מעשרה טפחים מהקרקע, וכיון שהסלע הוא רשות
היחיד, ואותה בליטה אינה מקום חשוב, הרי היא כחורי רשות היחיד,
שהם בטלים לרשות היחיד, והוא נטל והניח את המחט על אותה
בליטה, ולא עברה המחט דרך למעלה מעשרה טפחים. **אי נמי** –
באופן אחר יש לומר, שהמשנה מדברת באופן **דרמיא בחריצה** –
שהמחט נתונה בחרץ שבראש הסלע, ולא באה לשם דרך למעלה
מעשרה, אלא מתוך עשרה.
הגמרא מביאה עוד ספיקות בדיני הוצאה בשבת: **אמר רב מישא,**
כענין – הסתפק **רבי יוחנן**, **כותל העומד ברשות הרבים, וגובה עשרה**
טפחים **ואינו רחב ארבעה טפחים, ומוקף לכרמלית** – ובכותל זה
הקיפו בקעה שהיתה כרמלית, **ועשאו הכותל לכרמלית** רשות
היחיד, וורק חפץ מרשות הרבים ונח על גבי – על ראש הכותל,
מהו, מי אמרינן – האם יש לנו לומר, **שכיון דהכותל אינו רחב**
ארבעה טפחים, מקום פטור הוא, והזורק על ראש הכותל אינו חייב
משום הוצאה, או **דילמא** – או שמא יש לומר, **שכיון דהכותל עשאו**
לכרמלית **רשות היחיד**, אם כן כל החלל שבתוך היקף המחיצות
כמאן דמלי דמיא – יש לנו להחשיבו כאילו הוא מלא, וראש הכותל
נחשב כחלק מרשות היחיד שיש בה ארבעה טפחים על ארבעה

1 הגמרא מביאה ספק נוסף הדומה לספק של רבי יוחנן: **כָּעִי** – הסתפק
 2 **רַבָּא, זֶרֶק דָּף עַץ** שיש בו ארבעה טפחים על ארבעה טפחים, ברשות
 3 הרבים, וְנָח עַל גַּבֵּי יְתִידוֹת הגבוהות עשרה טפחים ואין רחבות
 4 ארבעה טפחים, שהם מקום פטור, וכשנח הדף על היתדות נעשה
 5 מקום היתדות רשות היחיד, שעכשיו יש בראשם ארבעה טפחים על
 6 ארבעה טפחים, מֵהוּ הדין בזה, האם חייב הזורק משום מוציא
 7 מרשות הרבים לרשות היחיד או לא. מבררת הגמרא: **מֵאֵי קָמִיפְעִיא**
 8 **לִיה** – במה הסתפק רבא, אם הסתפק האם יש לחייב על הוצאה
 9 כשהנחת החפץ, וְעֲשִׂיתָ הַמְחִיצָה המחשיבה את המקום שבו הונח
 10 החפץ לרשות היחיד **כְּהָדִי קָאָתוּ** – ביחד הם באים, ולא היה
 11 למקום שנח שם החפץ דין רשות היחיד רק בסוף ההנחה, או שאין
 12 חייב רק אם היה למקום ההנחה דין רשות היחיד מתחילת ההנחה עד
 13 סופה, הֵיִינוּ דִּרְבֵּי יוֹחֲנָן – הרי זהו הספק [השני] של רבי יוחנן,
 14 שהסתפק כשנשתנה דין הרשות בהנחת החפץ, אם די במה שהיה
 15 למקום דין רשות היחיד רק בתחילת ההנחה, או שאינו חייב עד
 16 שיהיה למקום ההנחה דין רשות היחיד מתחילת ההנחה עד סופה.
 17 אלא, **כִּי קָמִיפְעִיא לִיה לְרַבָּא** – ספיקו של רבא הוא, כַּגֹּן דְּזֶרֶק דָּף
 18 וְחַפֵּץ מונח עַל גַּבֵּיו, שכשנח הדף על היתדות נעשה מקום היתדות
 19 רשות היחיד, והסתפק רבא, שאם נפשוט בספיקו השני של רבי יוחנן

20 שהוא פטור, שכדי לחייב צריך שיהיה מקום ההנחה רשות היחיד
 21 מתחילת ההנחה עד סופה, יש להסתפק באופן זה שהיה מונח חפץ
 22 על גבי הדף **מֵאֵי** – מה יהיה הדין, האם כֵּיוֹן דְּכַהֲדִי הָדִי קָאָתוּ –
 23 כיון שעשיית היתדות לרשות היחיד והנחת החפץ ביחד הם באים,
 24 כִּהְנַחַת חַפֵּץ וְעֲשִׂיתָ מְחִיצָה דָּמִי – דומה הדבר לעשיית מקום
 25 ההנחה לרשות היחיד יחד עם ההנחה, שהוא פטור כיון שלא היה
 26 מקום ההנחה רשות היחיד בתחילת ההנחה, או דִּילְמָא – או שמא יש
 27 לומר, דִּכְיוֹן דִּלֹּא אִפְשָׁר דִּלֹּא מִידְלָא פּוֹרְתָא וְהָדֵר נִיֵּית – שלא
 28 יתכן שלא יהיה החפץ מורם מעט מהדף בשעת ההנחה, ואחר כך
 29 יחזור וינوح עליו, כַּעֲשִׂיתָ מְחִיצָה וְהִנַּחַת חַפֵּץ דָּמִי – הרי זה נחשב
 30 שנעשתה המחיצה קודם ההנחה, שקודם שנח החפץ כבר נעשה הדף
 31 לרשות היחיד, והנחת החפץ היתה כולה ברשות היחיד, וחייב על
 32 הנחת החפץ. אומרת הגמרא: תִּיקֵּנוּ – תעמוד שאלה זו בספק, שלא
 33 נפשטה.
 34 הגמרא מביאה ספק נוסף של רבא בדיני הוצאה, וקודם הבאת הספק,
 35 מביאה הגמרא הלכה שאמר רבא שאין להסתפק בה: **אָמַר רַבָּא,**
 36 **פְּשִׁטָּא לִי** – דין זה פשוט וברור הוא לי, שמים המונחים בכלי עַל גַּבֵּי
 37 מִים, הֵיִינוּ הַנָּחֲתָן, ואם נטל מקצת מים והוציאם נחשב שעשה
 38 עקירה, וחייב. וכן פשוט וברור לי שֶׁאֵגֹזוּ הַצֶּף עַל גַּבֵּי מִים,